

Chirurgický výkon

Chirurgické výkony můžeme klasifikovat z různých hledisek. Podle účelu, kterému slouží, je dělíme na **diagnostické** a **terapeutické**. V rámci vyšetření nemocného dáváme vždy nejprve přednost metodám **neinvazivním** (nekrvavým). Nejsou-li tyto metody dostatečně přínosné ke stanovení přesné diagnózy, volíme postupy **invazivní** (krvavé).

Cílem terapeutické operace je vyléčit nemocného nebo alespoň zmírnit jeho obtíže. Z tohoto pohledu dělíme operace na radikální a paliativní. **Radikální výkon** odstraňuje chorobné ložisko nebo jiným způsobem řeší příčinu obtíží nemocného úplně. Příkladem je radikální odstranění nádoru, cholecystektomie u cholecystolithiázy nebo plastika břišní stěny u kýly. **Paliativní výkon** volíme u absolutní nebo relativní nemožnosti radikálního řešení, ke zmenšení obtíží nemocného. Příkladem tohoto typu operace je řešení neoperabilního tumoru zažívacího traktu spojkou mezi úsekem nad a pod nádorem, abychom zachovali neporušenou průchodnost.

Druhy indikací k operaci

Každá indikace k operaci se zakládá na přesném stanovení diagnózy, určení rizika a prognózy výkonu a pohovoru s nemocným. Různé druhy indikací vyplývají na jedné straně z možných léčebných alternativ, na straně druhé z časové naléhavosti operačního výkonu (urgentní, akutní a plánované výkony).

Absolutní indikací k operaci jsou takové stavy, kde bez operačního výkonu dojde k úmrtí nemocného. Operační výkon je v tomto případě k záchraně života nezbytný - indikaci rovněž označujeme jako **quoad vitam neboli vitální indikaci**. Mezi absolutní indikace zařazujeme i taková onemocnění, kde jedině operace může udržet nebo obnovit tělesné funkce, které by jinak byly těžce postiženy (**indikace quoad functionem**). Příkladem prvního případu indikace quoad vitam je například ošetření ruptury jater při traumatu břicha, příkladem indikace quoad functionem je odstranění zánětlivé stenózy střeva u Morbus Crohn.

Relativní indikací k operaci jsou taková onemocnění, která bez operačního výkonu nevedou k úmrtí pacienta, ale operačním výkonem je možné dosažení lepších nebo trvalejších léčebných výsledků ve srovnání s konzervativní terapií. Příkladem je operační plastika reponibilní umbilikální kýly. Do kategorie relativních indikací spadají i **indikace profylaktické**, kdy operační výkon předchází možným komplikacím onemocnění v dalším období.

Diagnostickou indikací je operační výkon při diagnostických nejasnostech u nemocného, jehož cílem je přesné stanovení diagnózy a to hlavně u maligních onemocnění. Vzhledem k miniinvazivitě je u těchto výkonů s výhodou využíváno laparoskopických a torakoskopických technik. Kosmetická indikace je ve většině případů relativní indikací operace (asymptomatické varixy dolních končetin, deformita nosu), pouze pokud omezuje některou z tělesných funkcí (jizevnatá kontraktura po popálenině omezující hybnost končetiny) je indikací absolutní.